

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ชีวิตเปรียบเหมือนกับนาฬิกา ชีวิตของเราหมุนเวียนไปๆ เจริญนาฬิกามันก็หมุนเวียนไป หมุนเวียนไปวันหนึ่งๆ ๒๔ ชั่วโมง มันได้เวลาเป็น ๑ วัน แต่เจริญนาฬิกามันก็อันเก่าอันนั้น นาฬิกาก็เป็นเครื่องเก่า ยกเว้นแต่มันเสียไป แต่เจริญนาฬิกา มันหมุนไปมันไม่รู้เรื่องของมัน แต่มัน คืบคลานไปๆ เป็นวันคืบคลานไปๆ

ชีวิตเราก็เหมือนกัน ชีวิตของเราเห็นไหม เราเกิดมาวันคืบคลานไปๆ เป็นวันหนึ่ง แต่จิต ดวงเก่า ความรู้สึกดวงเก่า ภพชาตินี้หมุนในวัฏฏะไป หมุนขนาดไหนจิตดวงนี้มันเกิดตายๆ เวียนเกิดเวียนตายเป็นจิตดวงเดิม แต่ไปได้สถานะใหม่เห็นไหม บุญกุศลถึงได้สะสมดวงใจนั้น รวมไป ดวงใจนั้นเกิดในสถานะไหน มันก็เป็นสถานะนั้น แต่มันเป็นเข็มอันเก่า คือมันเป็น ดวงใจดวงเดิมมันหมุนเวียนไป มันหมุนเวียนไป บุญกุศลมันสะสมมันถึงเป็นประโยชน์ตรงนี้ไง

ทำบุญแล้วได้บุญเพราะว่ามันแนบไปกับใจ มันไปกับใจแล้วมันจะหมุนเวียนตลอดไป หมุนไปๆ บุญกุศลก็พาไป อกุศล บาปอกุศล มันก็พาจิตดวงนี้ไป แล้วแต่ว่าสมาตรงไหนมันจะ ได้เสวยภพชาติก่อนเห็นไหม ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่การเสวยกรรมเห็นไหม กรรมการกระทำมันมีอยู่ในหัวใจทุกดวงใจ แล้วถ้ามีกรรมชั่วในดวงใจขึ้นมา มันจะหนีพ้นไปได้ อย่างไร มันหนีพ้นไปได้ด้วยการวิปัสสนาเห็นไหม ด้วยการประพฤติปฏิบัติ ด้วยการภาวนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาพร้อมกับกิเลสนะ คนเกิดมาทุกคนพร้อมกับ กิเลส แต่เจ้าชายสิทธัตถะก็พ้นจากกิเลสไปได้เพราะการประพฤติปฏิบัติ นั้น แล้วพอพ้นไปแล้ว เห็นไหม จนจะไปปรินิพพาน “อานนท์ เธอตักน้ำมาให้เราฉันเถิด เรากระหายเหลือเกิน” พระ อานนท์ไปตักน้ำอุ่น บอกว่า “พระพุทธเจ้าอย่าเพิ่งเสวยทีนี้เลย ให้ไปเสวยข้างหน้าเถิด”

“อาnant เราหิวกระหายเหลือเกิน เอามา”

บอกให้ตักน้ำมาเถิด พอตักไปนี้ด้วยบารมีธรรม ฟังสิ ด้วยบารมีของธรรมนั้น เวลาตักน้ำ น้ำเฉพาะตรงที่ตักนั้นใสสะอาด แต่ออกไปข้างนอกแล้วที่อื่นก็ขุ่นหมด แต่บารมีของธรรมเห็นใหม่ นี่กรรมมันให้ผลมา พระอาnantถามพระพุทธเจ้าว่า “มันเป็นสิ่งมหัศจรรย์เหลือเกิน ไม่เคยมี ไม่เคยเป็น เป็นขนาดนี้” เวลาที่ตักน้ำมันใสเฉพาะตรงที่ตักน้ำนั้น ตอนนั้นมันขุ่นเป็นเพราะอะไร

“นี่บารมีธรรมควรสะสมเหลือเกิน อาnant” เห็นไหม พระพุทธเจ้าบอกพระอาnantว่า บารมีธรรมควรสะสม การทำคุณงามความดีควรสะสมเหลือเกิน มันให้ผลกันได้ กรรมมันมาขนาดไหน แต่น้ำมันใสเพราะว่าบารมีของธรรม ใสเฉพาะตรงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน บารมีของธรรม บารมีของบุญกุศลมันจะติดใจดวงนี้ไป ถ้ามันเป็นไปนะ มันดีความได้หลายแง่ แ่งหนึ่งก็คือว่ากรรมมันให้ผลขนาดไหน ให้ผลมา แต่ให้ผลมาเป็นเรื่องของวัตถุเห็นไหม แต่บารมีธรรมมันเหนือกว่า มันเป็นอย่างนั้นไป แล้วพระอาnantถามว่า “นี่เป็นเพราะเหตุใด”

เพราะว่าเคยเกิดในชาติหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเป็นพ่อค้าโคต่าง เวลาจูงโคไป สมัยก่อนใช้เกวียน เห็นไหม จูงโคไปโคจะกินน้ำ น้ำมันขุ่นเพราะเกวียนข้างหน้าฟุ้งผ่านไป ดึงไว้ไง ดึงไว้จะให้ไปกินน้ำข้างหน้า อันนี้ก็เหมือนกัน จนพระอาnantบอกว่า ไปฉันท้างหน้าเถิด เพราะที่นี้น้ำนี้ขุ่น สกปรก นั่นนะกรรมมันตามมาทัน กรรมอันนี้มันถึงสะสมไปที่ใจ

เข็มนาฬิกาหมุนไป วันคืนล่วงไปเป็นปีเป็นเดือนมันหมุนของมันไป แต่เข็มนั้นเดิม วันคืนล่วงไปๆ หัวใจความสุขความทุกข์ก็อันเก่า แต่ความหมุนไปนั้นเป็นวิฎฐาน เราตื่นกับวิฎฐาน ข้างนอก มันจะวนไปข้างนอก ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราเกิดมาเพราะอะไรพาเกิด สิ่งที่เกิดมานี้ อะไรพาเกิด จิตปฏิสนธิจิตเกิดในครรภ์ของมารดา ถ้าในครรภ์ของมารดาไม่ปฏิสนธิจิตขึ้นมานี้

ไม่พร้อม ๓ เห็นไหม ไม่พร้อมกับไข่ของมารดา ความกาสะของพ่อ แล้วพร้อมกับจิตปฏิสนธิ นี่จิตปฏิสนธิอันนี้ถึงเป็นของเรา

เราทำบุญต้องได้บุญ ทำบาปต้องได้บาป จิตปฏิสนธิอันนี้จะหมุนไปๆ เหมือนกับเข็มนาฬิกาที่หมุนไป แต่เข็มนาฬิกายังมีวันชำรุด มีวันเสียหาย แต่จิตดวงนี้ไม่มีการเสียหาย มันจะคงที่ของมันตลอดไป เพียงแต่เสวยภพชาติสูงหรือต่ำเท่านั้นเอง ภพชาติสูงก็มีความสุขขึ้นมา ภพชาติต่ำก็มีความสุข ทุกข์ขนาดไหนก็แล้วแต่มันไม่เคยบอบสลาย มันไม่เคยเสียหาย มันจะเป็นอย่างนี้ตลอดไป จนถึงกับเข้ากันได้เห็นไหม

ถ้าผู้ที่ปฏิบัติถึงที่สุดของศาสนา ถ้าทำนี้ถึงที่สุดของศาสนา การประพฤติกปฏิบัติใจนี้พ้นออกจากกิเลสทั้งหมดก็คงที่ ไม่บอบสลาย ถ้าไม่เคยย่อไม่เคยบอบสลายไป จะมีคงที่ตลอดไป เพียงแต่จะเสวยในสถานะไหน จนถึงที่สุดพ้นจากกิเลสไป พ้นจากกิเลสไปมันก็พ้นไปด้วยความมิอยู่ เห็นไหม ใจดวงนี้มีอยู่ หมุนไปตลอดไป

ถ้าหมุนไป เรามีสติสัมปชัญญะเราถึงทำคุณงามความดีไป อุตส่าห์สละทานเห็นไหม ทานแล้วมีศีล มีศีลคือความปกติของใจ แล้วก็พยายามหัดภาวนาขึ้นมาเพื่อเป็นจริตนิสัย ถึงจะไม่สิ้นไม่พ้นจากกิเลสไปก็เป็นจริตนิสัยให้เราพ้นออกไป ให้มันควบคุมใจได้ ให้มันเห็นเรื่องของกรรมไง ถ้าคนขนาดถึงภาวนาแล้วจะยอมรับเรื่องของกรรม แล้วพอประสบสิ่งใดขึ้นมามันยังพออุบะไปได้ มันเข้าใจสิ่งนั้น มันไม่ถึงกับว่าเราอี๊ดอัด

ถ้าเราไม่เข้าใจสิ่งนั้น มันกระทบสิ่งใดมันจะอี๊ดอัด มันจะยึดมันถือมัน แล้วมันจะทำไฉนเป็นอย่างนั้น คือว่าสิ่งนี้มันต้องประสบด้วยกระแสของกรรมหนึ่ง แล้วเราก็พยายามผลักไส เราไม่ยอมรับหนึ่งไง มันยังยึดมันถือมันไป ถ้าเราเข้าใจสิ่งนั้นแล้ว เห็นไหม นี่ผู้ที่ปฏิบัติธรรมนี่ เป็น เป็นไปกันหมดละ เวลากรรมมันให้ผล มันจะให้ผลของมัน มันรับสิ่งนั้นได้ มันพอใจรับสิ่งนั้น มันเข้าใจสิ่งนั้นเห็นไหม

กรรมคือการกระทำของสัตว์โลก เราทำสิ่งนั้นมาสิ่งนั้นถึงสนองตอบเรา มา ถ้าประสบแล้วเราเข้าใจสิ่งนั้น มันเหมือนกับสิ่งต่างๆ ทัวไป สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ประสบสิ่งนั้นแล้วต้องพลัดพรากไป ต้องจากพรากกันไป จะไปเจอสิ่งใหม่ เห็นใหม่ มันจะพลัดพรากไป มันจะเจออุปสรรคขนาดไหน เราก็แก้ไขของเราไป นั่นนะกรรมมันเป็นแบบนั้น ทำให้เราเข้าใจเรื่องของโลก เรื่องของความเป็นอยู่ แล้วไม่ตีโพยตีพาย ยอมรับสิ่งต่างๆ

ถ้ายอมรับเรื่องของกรรม อดีต-อนาคต แต่ไม่ยอมรับเรื่องปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันนี้มันเกิดการกระทบขึ้นมา เรายอมแพ้ขึ้นไป เราจะปฏิบัติไม่ได้ ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา อุปสรรคขนาดนี้เราพยายามฝ่าไป เราไม่ยอมรับปัจจุบันนี้ เพราะปัจจุบันนี้เราแก้ไขที่ปัจจุบัน แต่อดีต-อนาคตแก้ไขไม่ได้

สิ่งที่แก้ไขไม่ได้มันเป็นอดีต-อนาคต มันหมุนเวียนไปเรายอมรับสิ่งนั้น แต่สิ่งที่ปัจจุบันเราแก้ไขที่ปัจจุบัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสปัจจุบันธรรมไว้ ธรรมแก้ไขได้ต้องปัจจุบันนี้ เราวิปัสสนาเข้าไป ทำความสงบของใจเข้าไปก็เป็นหนึ่ง เป็นหนึ่งนี่กาลเวลาไม่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย มันเป็นหนึ่งในตลอดเวลา กาลเวลานี้เป็นมิติหนึ่งมันวางไว้ ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา มันพ้นจากตรงนั้น แล้วมันทำความสงบของใจ ใจสงบเข้ามาจะเห็นมันแปรสภาพในปัจจุบันนั้น มันแก้ไข

ความแก้ไขหมายถึงว่าความเห็นชอบ ความเห็นชอบคือเห็นความแปรสภาพตามความเป็นจริง เห็นความเป็นจริงแล้วมันยึดไม่ได้ ความยึดไม่ได้เห็นใหม่ สิ่งที่มีมันเป็นสสาร สิ่งที่มีมันเป็นวัตถุนั้นมันเกาะเกี่ยวมันไป มันเหมือนกับลูกโซ่มันคล้องมันไป มันก็ลากกันไป

ความเห็นของเราเหมือนกัน ความเห็นนี้มันเกาะเกี่ยวกันมาจากอดีต-อนาคต มันเกาะเกี่ยวกันในความเห็นของเรา มันจะดึงเราไป แต่เห็นในปัจจุบันเห็นใหม่ มันตัดห่วงโซ่ในปัจจุบันนั้น ในปัจจุบันนั้นห่วงโซ่นั้นมันขาดออกไป มันไม่มีสิ่งใดสืบทอด มันสืบทอดไม่ได้ มันต้องปล่อยวาง ถ้ามันปล่อยวาง คำว่าปล่อยวางเพราะอะไร เพราะความเห็นจริงหนึ่ง เพราะความเห็นจริงแล้วมันเข้าใจตามความเป็นจริงมันจะปล่อยวางตรงนั้น มันขาดออกไปจากใจ นั่น

ละปัจจุบันเป็นแบบนั้น ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ไม่มีกาลเห็นไหม ใครทำขนาดไหน ทำได้ขนาดไหน ได้ตลอดไป ใน ๕,๐๐๐ ปีนี้ ศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าใจตามความเป็นจริงแล้วจะเห็นเรื่องความเป็นจริงแล้วมันจะขาดตามความเป็นจริง

นั่นละ เวลาพระอรหันต์ที่ว่าเสมอกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระอรหันต์ต่างๆ เสมอกันด้วยความรู้อันนี้ไง ด้วยความปลดปล่อยใจใจ ถ้าใจมันมันปลดปล่อยความลังเลสงสัย ปลดปล่อยความไม่เข้าใจออกไปได้ นั่นถึงที่สุดของธรรม พ้นออกไปจากความลังเลสงสัยภายในหัวใจ นั่นละพระอรหันต์ เข้าใจตรงนี้เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่ต่างกันด้วยอำนาจวาสนาบารมี ต่างกันด้วยการสะสม เห็นไหม

คนเราเห็นไหม มีบ้านหลังใหญ่ มีบ้านหลังกระต๊อบ มันก็ต่างกันแล้วในความว่าบ้านหลังใหญ่ แต่เจ้าของบ้านนั้นคนเหมือนกัน ความบริสุทธิ์เหมือนกัน แต่บ้านหลังเล็ก บ้านหลังใหญ่ คือการสะสมบารมีมาต่างกัน เห็นไหม การเข้าใจเรื่องสัตว์โลกมันถึงต่างกัน ความต่างกันๆ ตรงนี้ ไม่เข้าใจตรงนี้ นี่อำนาจวาสนาถึงว่าแก้ไขไม่ได้ อำนาจวาสนาต่างคนต่างสะสมมา แต่แก้ไขได้ด้วยการชำระกิเลสเห็นไหม

การชำระกิเลส ปัจจุบันธรรม เราสะสมของเรา เราทำของเราได้ ถ้าเราทำของเรา เราจะแก้ไขของเราไป แก้ไปเราถึงที่สุด นี้อยู่ในศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธนี้ประเสริฐมาก ประเสริฐที่ว่าทำให้ถึงที่สุดก็ได้ ใครไม่มีกำลังวังชาจะสะสมบุญกุศลไปในวิภูษังสารนี้ มันก็ทำได้

ในวิภูษังสารเห็นไหม เวลาทุกข์ขึ้นมาเบียดเบียนเราเนี่ย เราทุกข์มาก เราแก้ไขของเราไม่ได้ เราพยายามเรียกร้องหาที่พึ่ง พึ่งพิงที่อื่นเป็นที่พึ่งการวิงวอนการเรียกร้องขอเอา แต่ที่พึ่งในหัวใจของเรา เราทำสิ่งใดเราได้สิ่งนั้น เราเคยทำความเป็นบาปอกุศลมามันเป็นมา เราเห็นสิ่งนั้นแล้วนี่ถึงว่าให้มันเตือนตนใจ ให้เข้าใจว่าสิ่งนี้เราทำมาแล้วมันทุกข์ขนาดนี้ เราจะทำความทุกข์อีกไหม ถ้าเราไม่ทำความทุกข์ เราไม่ทำบาปอกุศล มันจะไม่ให้ผลเป็นทุกข์

ถ้าให้ผลเป็นทุกข์ เราเห็นผลแล้วเราพยายามทำคุณงามความดี คุณงามความดีทำแสนยาก เพราะอะไร เพราะโลกนี้ หมู่สัตว์ น้ำไหลลงต่ำ ความเห็นของสัตว์โลกมันจะไหลไปตามประสา ของสัตว์โลก มันเห็นการทำคุณงามความดีมันจะขวางหูขวางตาไป การขวางหูขวางตาของเขา มันมีการพูด มีการเบียดเบียนกันด้วยคำพูด มีการถากถางกัน อันนั้นเป็นเรื่องของเขา ถ้าเรื่องของ เขามันพูดแล้วมันดิ่งให้ต่ำกันไป ถ้าเราเชื่อสิ่งนั้นมันจะพาเราไปลงต่ำ เราเชื่อสิ่งนั้นๆ เป็นเรื่อง กระแสของโลกอยู่แล้ว

ทวนกระแสของกรรมไง ทวนกระแสของความรู้สึกของชาวโลกเขา ทวนกระแสของเรา เห็นไหม ทวนกระแสของโลกเขา ทวนกระแสว่าการสละไปแล้วได้มา ได้มาด้วยเหตุใด ได้มา ด้วยการสละวัตถุออกไป ได้มาด้วยความอึดอึดใจ ได้มาด้วยความสุขของเรา มันสละให้คนอื่น ไป เห็นไหม มันได้มาด้วยนามธรรม ได้ถึงเข็มนาฬิกาอันนั้นไง ได้ถึงความรู้สึกของใจใจ ใจ ชับความรู้สึกอันนั้นแล้วมันจะสะสมความรู้สึกอันนั้นไป แต่วัตถุนี้มันเสียหาย เราได้มาแล้วเรา ไม่สละออกไปมันก็อยู่สภาพแบบนั้น ถ้าเราสละออกไปมันจะเป็นประโยชน์กับเรา อันนั้นเป็น การทวนกระแสของโลก ทวนกระแสของการประพฤติดิปฏิบัติเห็นไหม

การประพฤติดิปฏิบัติ ถ้าเราคลุกคลีในหมู่คน มันทำให้เราคิดในรูป รส กลิ่น เสียงไป เรา ต้องไปในที่สังัด ในที่ป่าช้า นี่ทวนกระแสสิ่งที่โลกเขาไม่เอากัน สิ่งในโลกเขาว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่า แต่จะมีคุณค่าสำหรับการประพฤติดิปฏิบัติ

ย้อนกลับมา เราเหมือนกัน เราหวังพึ่งคนอื่น หวังพึ่งสิ่งต่างๆ แต่ไม่มีใครเคยเห็นเลยว่า การพึ่งตนเองนั้นสำคัญที่สุด การพึ่งตนเอง การทำใจของเราย้อนกลับเข้ามาถึงใจ ใจนี้ถึง ประเสริฐที่สุดใจ สิ่งที่ใจนี้สัมผัสกับกรรม ใจทุกข์ใจรับรู้ความทุกข์ ใจสุขใจรับรู้ความสุข ใจ รู้สึกการปลดปล่อยกิเลสออกจากใจ เห็นไหม อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตน ปลดปล่อยตนได้ แล้วความสุขจะเกิดขึ้นจากหัวใจนั้น ความสุขไม่ต้องเกิดขึ้นจากใคร เกิดขึ้น จากใจของเราเอง เราทวนกระแสทั้งหมด ตั้งแต่ทาน ศีล ภาวนา ทานก็ต้องทวนกระแสไปกับ

กระแสน้ำโลก ภาวนาเราก็ต้องทวนกระแสสิ่งที่เรากลับ เราไม่อยากเข้าไป เห็นไหม อยากฟังคนอื่น
เราก็ต้องฟังตนเอง ฟังตนเองจนถึงที่สุดของเราได้ เอวัง